

Devlet Okullarında Öğrenim Gören Suriyeli Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Resul KORKMAZ¹, Alpaslan KARTAL²

¹Avuttepe Ortokulu,Altınözü Hatay, <https://orcid.org/0000-0001-7572-3113>

²Yozgat Bozok Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, <https://orcid.org/0000-0003-1567-6276>

To cite this article/Atıf için:

Korkmaz, R., ve Kartal, A. (2022). Devlet Okullarında Öğrenim Gören Suriyeli Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 60-73.

Özet

Bu araştırmada Suriye kökenli lise öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine tutumları incelenmiştir. Bu araştırma, tarama modeli kapsamında ilişkisel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel bilgiler formu ve Güllü ve Güçlü tarafından 2009 yılında oluşturulan “Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Hatay ilinde öğrenim gören Suriye kökenli lise öğrencileri araştırma evrenini oluşturmaktadır. Hatay ili Altınözü ve Yayladağı ilçelerinde öğrenim gören Suriye kökenli lise öğrencileri ise örneklem olarak belirlenmiştir. Ölçek formları toplam 350 öğrenciye gönüllülük esas alınarak ve gizliliğe önem verilerek rastgele dağıtılmış, kısa süre içerisinde yanıt vermeleri istenmiştir. 314 ölçek formu geri dönmüş, eksiklikleri görülen 36 form dikkate alınmamış ve toplam 314 ölçek formu analiz için uygun bulunmuştur. Elde edilen veriler SPSS 25 paket programı ile analiz edilmiştir. İkili karşılaştırmalar için Mann-Whitney U Testi, çoklu karşılaştırmalarda Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach’s Alpha katsayısı ile belirlenmiştir. Araştırma sonucunda; “Suriye kökenli lise öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine yönelik tutumlarının”, “cinsiyet”, “Düzenli spor yapma”, “spor yapma sıklığı”, “lisans”, “spor geçmişi”, “ailede spor yapan olması”, değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. “yaş”, “sınıf”, “Türkiye’de bulunma süreleri”, “Anne eğitim durumu” ve “Baba eğitim durumu” değişkenlerinde herhangi bir anlamlı farklılıklar tespit edilememiştir.

Anahtar Kelimeler: Lise öğrencisi, Mülteci, Tutum.

Research On Attitudes Of Sryian Students Studying At State Schools Towards Physical Education and Sport Course

Abstract

At this study, attitudes of Syrian origin high school students towards physical education and sports course are researched. Correlational survey model is used as survey model at this study. As data collection tools, Personal information form prepared by the researcher and “Attitude scale towards physical education lesson for secondary

school student” developed by Güllü and Güçlü in 2009 are used. Target population of the study is consisted of high school students. Syrian origin high school students in Altınözü and Yayladağı districts of Hatay province are determined as sample group. Data collection tools are distributed to 350 volunteer students and privacy is taken into consideration. 314 of the tools are used at the research and the rest (36 scales) are not used due to having some deficiencies. The datas obtained are analyzed with SPSS 25 packaged software. For paired comparison Mann-Whitney U test and for multiple comparisons Kruskal-Wallis H test are used. Reliability of scale is determined via Cronbach’s Alpha coefficient. According to research results, it is determined that attitudes of Syrian origin high school students towards physical education and sports course shows meaningful differences in terms of these variables –“gender”, “doing sports regularly”, frequency of doing sport”, “license”, “sports experiences” and “having a family member doing sport”-. No meaningful difference is determined according to the following variable –“age”, “grade”, “educational background of mother”, “educational background of father” and “time they have spent in Turkey”.

Key words: High school students, Refugees, Attitude

GİRİŞ

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe sözlüğünde göç: “ Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret” şeklinde tanımlamıştır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2006). Türkiye, coğrafi konumu nedeniyle uluslararası göçler için merkez konumunda yer almaktadır. Geniş kara ve deniz sınırına sahip konumundan dolayı her yıl birçok göçmen, Türkiye üzerinden farklı ülkelere gitmek üzere Türkiye’ye giriş yapmakta ve sığınmacı durumuna düşmektedir. Türkiye’nin Asya ve Avrupa’daki konumu, kültürel çeşitliliği ve ekonomik nedenleri göç için bir kaynak olmakta ve Türkiye’nin geçiş veya varış ülkesine dönüşmesine neden olmaktadır(Südaş ve Mutluer, 2008).Türkiye’ye yönelik kitlesel göç hareketleri Cumhuriyet’in kuruluşundan bu günlere kadar devam etmiştir. Bu göç hareketlerin örnekleri ise şu şekilde belirtilmiştir:1922 ile 1938 yıllarında Yunanistan’dan 384 bin kişi,1923 ile 1945 yıllarında Balkanlar’dan 800 bin kişi,1933 ile 1945 yıllarında Almanya’dan 800 kişi,1988 yılında Irak’tan 51.542 kişi,1989 yılında Bulgaristan’dan 345 bin kişi,1991 yılında Iraktaki I. Körfez Savaşı’ndan sonra 467.489 kişi,1992 ile 1998 yılları arasında Bosna’dan 20 bin kişi,1999 yılında Kosova’da meydana gelen olaylar nedeniyle 17.746 kişi,2001 yılında Makedonya’dan 10.500 kişinin,(Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, [GİGM], 2019-a).2011 senesinde Arap baharının etkisiyle Suriye’de patlak veren iç savaşın etkisiyle 2011-2019 yılları arasında 3.576.344 Suriyeli göçmen Türkiye’de geçici koruma kapsamına alınmıştır(Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, [GİGM], 2019-b).

Suriye’deki iç savaşın başlamasından itibaren ülkemizdeki geçici koruma statüsünde bulunan Suriyeli insan sayısı yıllar içinde katlanarak 3.576.344’e ulaşmıştır (GİGM, 2019). Suriye’de yaşanan olaylar sonucunda dünyanın en büyük mülteci ev sahibi olan Türkiye’de bulunan Suriyeli geçici koruma statüsündeki bireylerin ülkelerine geri dönmeyecekleri açık ve nettir. Türkiye’deki Suriyelilerin aşağı yukarı %45’i 0-18 yaş arasındadır. Bunlar içinde okul döneminde olan (5-18 yaş arası) çocuk sayısı 1.017.582’dir. Bu sonuçlar, ülkelerinde eğitimlerini bırakarak gelen ve eğitimlerine devam etmesi gereken azımsanmayacak bir

nüfusa sahip olduklarını işaret etmektedir. Bunun yanında 2011 yılından itibaren Türkiye’de doğan ve okul çağına gelen, 400 bine yakın Suriyeli insan vardır. Türkiye’de Suriyeli sığınmacı çocukların eğitimleri, Milli Eğitim Bakanlığı(2014), 2014/21 sayılı “Yabancılara Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri” konulu genelgesi doğrultusunda illerde İl Milli Eğitim ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı Geçici Eğitim Merkezlerinde ve diğer okullarda yürütülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti 2011 yılında başlayan göç ile ülkemize sığınan Suriyelilere yönelik farklı önlemler yer almaktadır. Suriyelilerin ülkemize adaptasyonu kapsamında en önemli nokta eğitimidir. Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye’de yaşayan okul çağındaki yaklaşık 1 milyon Suriyeli geçici koruma statüsündeki çocuğun farklılık gösteren eğitimlerini sağlamak için pek çok konuda çalışma yapmaktadır. İlk başta Suriyelilerin eğitimleri için uygulanan politika kısa sürede geri dönecekleri düşüncesinden dolayı sadece kamp içinde yaşayan Suriyeli çocukların acil ihtiyaçlarının karşılanması üzerine yoğunlaşmış olup, kamp dışında yaşayan ailelerin çocukları için ise 16 Ağustos 2010 tarih ve 2010/48 sayılı “Yabancı Uyruklu Öğrenciler” genelgesiyle beraber öğrencilerin okullara kayıtları yapılarak eğitim eksiklikleri giderilmeye çalışılmıştır. Şartların değişmesiyle birlikte 26 Eylül 2013 tarihinde yayımlanan “Ülkemizde Geçici Koruma Kapsamında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri” genelgesiyle hususi olarak Suriye sığınmacılara yönelik ek önlemler alınmıştır. 2013 Nisan ayında 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun (YUKK) yürürlüğe girmesi ile Suriyeli sığınmacıların hukuki statüsü belirlenirken, geçici koruma statüsünün tanımladığı hak ve yükümlülükler ise Ekim 2014 yılında yayımlanan “Geçici Koruma Yönetmeliği” ile detaylı bir şekilde düzenlenip ve uygulamaya konulmuştur. Yönetmelikte “Geçici Korunanlara Sağlanacak Hizmetler” başlığında statü sahibi Suriyelilere yönelik eğitim, sağlık, iş olanaklarına ulaşma, sosyal yardım ve hizmetler ile tercümanlık v.b hizmetlerin karşılanacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik hem kamp merkezlerindeki hemde kampın dışında sürdürülen eğitim faaliyetlerinin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleştirileceği ifade edilirken 28. maddede Türkiye’de geçici koruma statüsü sahiplerinin faydalanabileceği eğitim hizmetleri detaylı bir şekilde tanımlanmıştır. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü’nin 2014/21 sayılı “Yabancılara Yönelik Eğitim-Öğretim Hizmetleri” başlıklı genelgesi ile Suriyeli çocuklara verilecek eğitim hizmetlerini belirli bir standarda bağlayarak eğitimlerini garanti altına almıştır. Bu şekilde ülkemizdeki geçici koruma statüsündeki bulunan çocuklar, sadece Suriyeli çocukların eğitim gördüğü Geçici Eğitim Merkezlerine (GEM) değil, Türkiye’deki resmi okullara yasal olarak kayıt olma hakkı elde etmiştir.8 Eylül 2015 tarihinde yürürlüğe giren MEB 2015-2019 Stratejik Planı’nda da Türkiye’deki geçici koruma statüsünde olan bireylerin eğitimleri konusu ele alınmış ve bu öğrencilerin eğitim sistemine uyum sağlanmalarına yönelik çalışmalar yapılacağı belirtilmiştir (MEB, 2018).

Tutum, insanın dış dünyaya karşı gösterdiği duygu ve düşünce şeklidir. Tutumlar olumlu veya olumsuz olabilir. Tutumlar zamanla öğrenilen farklı nedenlerle değişebilir. Annenin ya da babanın ya da kişinin sevdiği ya da sevmediği bir arkadaşı, yaşadığı bir olaya karşı veya bir insana karşı tutumunu olumlu yönde olumsuz yönde etkileyebilir hatta değiştirebilir.Uzun yıllardır öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını inceleyen birçok

araştırma yapılmıştır. Araştırmaların amacı elbette öğrencileri beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını olumlu yönde değiştirmektir. Beden eğitimi ve spor dersine karşı öğrencilerimiz çoğunlukla olumlu tutum sahibi olsalar da olumsuz tutuma sahip olan öğrencilerimiz de bulunmaktadır. Önemli olan bu olumsuz tutumları değiştirerek bu öğrencileri kazanarak beden eğitimi ve spor dersinin, hem daha eğlenceli hem de daha faydalı hale dönüştürmektir (Sarıdede, 2019).

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları araştırılmış ve araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, en az iki yada daha çok değişken arasında birlikte değişimin varlığını veya seviyesini belirlemeyi hedefler (Karasar, 20015). Bu tarama modeli mevcut durumu olduğu gibi açıklamayı hedefleyen bir araştırma yöntemidir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmada, Hatay ilinde öğrenim gören Suriye kökenli lise öğrencileri araştırma evrenini oluşturmaktadır. Hatay ili Altınözü ve Yayladağı ilçelerinde öğrenim gören Suriye kökenli lise öğrencileri örneklem olarak belirlenmiştir. Ölçek formları toplam 350 öğrenciye gönüllülük temel esas alınmış olup ve kişisel bilgilerin ve cevapların gizliği esas tutularak formlar karışık bir şekilde dağıtılmış, belirlenen sürede cevaplamaları ifade edilmiştir. 350 form dağıtılmış olup 314 form eksiksiz bir şekilde tamamlanmış, eksiklikler bulunan 36 ölçek formu değerlendirilmemiş olup 314 adet ölçek formu analiz yapılması için uygun görülmüştür.

Veri Toplama Yöntemi

Bu çalışmada veri toplama yöntemi anket uygulaması ile yapılmıştır. Verilerin toplanması, Güllü ve Güçlü tarafından 2009 yılında geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış olan “Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekte bulunan ifadeler (“1=Hiç Katılmıyorum”, “2=Katılmıyorum”, “3=Kararsızım”, “4=Katılıyorum”, “5=Tamamen Katılıyorum”) şeklinde olan 5’li derece ile ölçülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak “Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” ile araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

Güllü ve Güçlü tarafından 2009 yılında ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını belirlemek amacıyla araştırılıp geliştirilmiştir. Ölçek tek boyutta olmak üzere 24 olumlu ve 11 olumsuz olmak üzere toplam 35 sorudan oluşmaktadır. Ölçekte bulunan ifadelerin değerlendirilmesi beş(5) puanlıdır. Bu puanlama likert tipi ölçekten yararlanılarak hazırlanmıştır. Ölçeğin likert puanlaması; 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum, 5=Tamamen katılıyorum şeklindedir. Bu araştırma için ölçek toplam puanı üzerinden analizler yapıldığı için ölçek toplam puanına ilişkin Cronbach Alpha katsayısı ele alınmıştır ve bu katsayının 0.95 olduğu tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Ortaöğretim öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumlarını belirlemek için yapılan araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi SPSS 25.0 paket programı ile yapılmıştır. Verilerde bulunan ikili değişkenler için Mann-Whitney U testi, ikiden daha çok olan değişkenler için ise Kruskal Wallis H Testi ile değerlendirilip analiz edilmiştir. Elde edilen veriler istatistiksel olarak $p < 0,05$ düzeyinde anlamlılık düzeyi ile test edilmiştir. Yapılan çalışmada elde edilen verilerin analizlerindeki korelasyon analizi, parametrik olmayan testler ve tanımlayıcı istatistik kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach's Alpha katsayısı ile belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Demografik Değişkenler

Değişkenler	f	%	
Yaş	14-15 yaş	190	60,5
	16-17 yaş	114	36,3
	18 ve üstü	10	3,2
	Total	314	100,0
Sınıf	9. sınıf	177	56,4
	10. sınıf	84	26,8
	11. sınıf	39	12,4
	12. sınıf	14	4,5
	Total	314	100,0
Cinsiyet	Kız	202	64,3
	Erkek	112	35,7
	Total	314	100,0
Türkiye'de bulunduğu süre	0-3 yıl	133	42,4
	3-6 yıl	181	57,6
	Total	314	100,0
Düzenli spor yapma	evet	157	50,0
	hayır	157	50,0
	Total	314	100,0
	Hiç yapmam	50	15,9
	Arada	208	66,2
	Sık sık	56	17,8

Spor yapma sıklığı	Total	314	100,0
Lisans	Evet	36	11,5
	Hayır	278	88,5
	Total	314	100,0
Spor geçmişi	Spor yapmadım	99	31,5
	0-2 yıl	157	50,0
	2-4 yıl	35	11,1
	4-6 yıl	16	5,1
	6 yıl ve üstü	7	2,2
	Total	314	100,0
Ailede spor yapan	Evet	74	23,6
	Hayır	240	76,4
	Total	314	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin %64,3 kızlar oluşturmaktadır. Kategorilerinde en yüksek oranlara sahip olan değişkenler; sınıf bazında 9.sınıflar (%56,4); yaş aralığında 14-15 yaş (%60,5); Türkiye’de bulunma sürelerinde 3-6 yıl (%57,6) ;Düzenli spor yapanlar ile yapmayanlar eşit (%50,0);Spor yapma sıklığında ara sıra (%66,2); spor lisansına sahip olma durumunda hayır (%88,5); katıldığı spor türünde bireysel sporlar (%45,2); Spor geçmişi 0-2 yıl (%50,0); Ailede spor yapan birey olup olmama durumunda hayır (%76,4); anne eğitim durumu lise (%41,4) ve baba eğitim durumu lise (%51,0) değişkenleridir. (Tablo 1).

Tablo 2. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Ölçeğinin Güvenirlilik Sonuçları

Cronbach’s Alpha	,957
------------------	------

Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi tutum ölçeğinin iç tutarlılığının belirlenmesi için yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach’s Alpha değerinin 0,957 olduğu belirlenmiştir. Ve ölçekteki hiçbir maddenin toplam korelasyon ile negatif ilişkisinin olmadığı görülmektedir. Bu sonuçlar ölçeğin “yüksek derecede güvenilir” olduğunu göstermektedir (Tablo 2).

Tablo 3. Normallik Testi Sonuçları

Ölçek	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	p	Statistic	df	p
BEDTÖ	,078	314	,000	,952	314	,000

Veri setine, parametrik testlerden hangisinin uygun olduğunu belirlemek amacıyla normallik testi yapılmıştır. Kolmogorov-Smirnov testine göre anlamlılık düzeyi 0,05’den küçük olduğundan verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiş (Tablo 4) ve analiz için parametrik olmayan testler uygun olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Yaş	N	Sıra Ortalaması	Ki-kare Değeri	df	p
BEDTÖ	14-15	190	162,01	1,535	2	,464
	16-17	114	148,74			
	18 ve üstü	9	155,89			

*p<0.05

Yaş gruplarına göre değerlendirildiğinde herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir(p>0.05). Bu sonuca göre farklı yaştaki tüm öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının aynı olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Sınıf	N	Sıra Ortalaması	Ki-kare Değeri	df	p
BEDTÖ	9	177	169,32	7,285	3	,063
	10	84	138,57			
	11	39	146,29			
	12	14	152,93			

*p<0.05

Bireyin sınıf değişkeni gruplarına göre değerlendirildiğinde herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir(p>0.05). Bu sonuca göre farklı sınıf düzeyindeki tüm öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının aynı olduğu söylenebilir.

Tablo 6. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıralama Toplamı	U Değeri	z	p
BEDTÖ	Kadın	202	147,82	29860,50,	9357,500	-2,537	,011*
	Erkek	112	174,95	19594,50			

*p<0.05

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile bireyin cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U analizi sonucunda; öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (p<0.05).

Tablo 7. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının Türkiye’de bulunma sürelerine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Bulunma	N	Sıra Ortalaması	Kikare Değeri	df	p
BEDTÖ	0-3 yıl	133	159,88	,158	1	,691
	3-6 yıl	181	155,75			

*p<0.05

Bireyin Türkiye’de bulunma sürelerine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları değerlendirildiğinde herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Bu sonuca öğrencinin Türkiye’de bulunma süresi fark etmeksizin tüm öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının aynı olduğu söylenebilir.

Tablo 8. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının bireyin Düzenli spor yapma durumlarına göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Düzenli spor yapma	N	Sıra Ort.	Sıralama Toplam	U Değeri	z	p
BEDTÖ	Evet	157	182,29	28619,50	8432,500	-4,840	,000*
	Hayır	157	132,71	20835,50			

*p<0.05

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile bireyin düzenli spor yapma durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U analizi sonucunda; Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının düzenli spor yapma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (p<0.05).

Tablo 9. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının bireyin spor yapma sıklığına Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Spor yapma sıklığı	N	Sıra Ortalaması	Ki-kare Değeri	df	p	Bonferroni
BEDTÖ	⁽¹⁾ Hiç yapmam	50	105,70	29,590	2	,000*	2>1
	⁽²⁾ Arada	208	158,04				3>1
	⁽³⁾ Sık sık	56	201,73				3>2

*p<0.05

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile bireyin spor yapma sıklığına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testi analizi sonucunda; Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının bireyin spor yapma sıklığına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (p<0.05). Bu işlemin ardından belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Bonferroni testi yapılmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın arada spor yapanlar lehine hiç spor yapmayanlarla; sık sık spor yapanlar lehine hiç spor yapmayanlarla ve sık sık yapanlar lehine hiç arada spor yapanlar arasında gerçekleştiği belirlenmiştir.

Tablo 10. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının bireyin lisanslı sporcu olup olmadığına göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Lisans	N	Sıra Ort.	Sıralama Toplamı	U Değeri	z	p
BEDTÖ	Evet	36	210,00	7560,00,	3114,000	-3,688	,000*
	Hayır	278	150,70	41895,00			

*p<0.05

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile bireyin lisanslı sporcu olup olmamasına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-

Whitney U analizi sonucunda; Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının lisanslı sporcu olma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Tablo 11. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının bireyin spor geçmişine göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Spor geçmişi	N	Sıra Ortalaması	KikareDeğeri	df	p	Bonferroni
BEDTÖ	¹⁾ Spor yapmadım	99	126,62	28,069	4	,000*	2>1
	²⁾ 0-2 yıl	157	162,32				
	³⁾ 2-4 yıl	35	199,30				
	⁴⁾ 4-6 yıl	16	222,03				
	⁵⁾ 6 yıl ve üstü	7	129,64				

* $p<0.05$

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile bireyin spor geçmişine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testi analizi sonucunda; Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının bireyin spor geçmişine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu işlemin ardından belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Bonferroni testi yapılmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın 0-2 yıl spor yapanlar lehine spor yapmayanlarla; 2-4 yıl spor yapanlar lehine spor yapmayanlarla; 4-6 yıl spor yapanlar lehine spor yapmayanlar arasında gerçekleştiği belirlenmiştir.

Tablo 12. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum Puanlarının ailede spor yapan olup olmadığına göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Ailede spor yapan	N	Sıra Ort.	Sıralama Toplamı	U Değeri	z	p
BEDTÖ	Evet	74	183,53	13581,50	6953,500	-2,822	,005*
	Hayır	240	149,47	35873,50			

* $p<0.05$

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile bireyin ailede spor yapan olup olmadığına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney U analizi sonucunda; Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının ailede spor yapan olup olmadığına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde Suriye kökenli lise öğrencilerinin Beden Eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amacıyla yürütülen bu çalışmadan elde edilen bulgular, bu bölümde tartışılmış ve yorumlanmaya çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre Suriye kökenli lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları genel olarak iyi durumda olduğu görülmektedir. Subramaniam and Silverman (2007), Güllü ve Korucu (2005), (Çetin 2007) çalışmalarında öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarının pozitif olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar araştırmamızla paralellik göstermektedir. Lise öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumları ile yaş grupları inceleme sonuçlarına göre

herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Bu sonuca göre yaş fark etmeksizin tüm öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının aynı olduğu söylenebilir. Öğrenciler arasında en yüksek tutum puanına, 14-15 yaşında olanlar sahipken 16-17 yaş olanların tutum puanlarının en düşük olduğu sonuçları dikkati çekmektedir. Literatürde Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumların yaşa göre etkisini ele alan benzer bulgulara sahip çalışmalar bulunmaktadır.

Yıldız (2018) yaptığı çalışmasında lise öğrencilerinin yaşlarına göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olup olmadığını, her yaş düzeyindeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine tutumlarının aynı oldukları sonucuna ulaşmıştır. Sivrikaya ve Kılçık (2018) çalışmalarında beden eğitimi ve spor dersi ile yaş değişkeni puanlarının karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı ifade edilmemiştir. Gürbüz (2011) çalışmasında öğrencilerin yaş değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarında anlamlı farklılık tespit edememiştir. Aras (2019) çalışmasında, araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Lise öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumları ile sınıf değişkeni grupları inceleme sonuçlarına göre herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Bu sonuca göre öğrencinin sınıf düzeyi fark etmeksizin tüm öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının aynı olduğu söylenebilir. Yıldız (2018) çalışmasında öğrencilerin sınıflara göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olmadığı, her düzeydeki öğrencinin beden eğitimi dersine ilişkin kararsıza yakın tutum besledikleri sonucuna ulaşmıştır. Hazar (2019) çalışmasında katılımcıların sınıf değişkenine ait “Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinden almış oldukları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Kangalgil ve ark. (2006), Çetin (2007) çalışmaları da çalışmamızla paralellik göstermiş, sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığını sonucuna ulaşımlardır. Altay ve Özdemir (2006)’ çalışmalarında çalışmamızdan farklı olarak öğrenci tutum puan ortalamalarında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşımlardır. Aras (2019) de çalışmamızdan farklı olarak beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının buldukları sınıflara göre karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit etmiştir. Farklı sonuç çıkmasının nedenleri arasında deneklerimizin Suriye uyruklu olmaları, kültürel farklılıklar gibi nedenler gösterilebilir.

Lise öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumları ile öğrencinin cinsiyet faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Bu sonuca göre öğrencinin kız öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumları kız öğrencilerden yüksek olduğu söylenebilir. Kazanoğlu (2019) çalışmasında öğrencilerin spora yönelik tutum puanları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yüksek tutum puanlarına sahip olduğu tespit edilmiştir. Wersch ve ark. (1992) araştırma sonuçlarında 11-14 yaş grubundaki kızların beden eğitimine ilişkin tutumları erkekler öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Gary ve David (1991) de çalışma sonuçlarında kız öğrencilerin

beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının erkek öğrencilerden yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışma araştırmamızı destekler niteliktedir. Oktaş (2019)'de çalışmasında öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasında beden eğitimi dersi tutum puanlarının erkek öğrenciler lehine anlamlı şekilde farklılaştığını göstermektedir. Aynı şekilde Akandere ve ark.(2010) çalışmalarında araştırmaya katılan erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarının kız öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızda kız öğrenciler lehine anlamlı sonuçlar çıkmasına rağmen Kazanoğlu (2019), Oktaş (2019), Akandere ve ark.(2010) çalışmalarında erkek öğrenciler lehine anlamlı sonuçlar çıkması çalışma yaptığımız örneklem grubunun Suriye kökenli mülteci öğrenciler olması, kültür farkı gibi sebepler olabilmektedir. Lise öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumları ile Türkiye'de bulunma süreleri arasındaki inceleme sonuçlarına göre herhangi bir anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Bu sonucun ortaya çıkmasında insanın yaşadığı yer, gittiği yerdeki oryantasyon süreci gibi sebeplerin beden eğitimi ve spor dersine katılımı ve bu derse karşı tutumu olumsuz etkilemediği gibi beden eğitimi ve spor dersinin öğrencinin ortama uyum sağlamasına, toplumla kaynaşma, okula uyum, yeni arkadaşlıklar gibi olumlu özellikler kazanmasına yardımcı olmaktadır.

Lise öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumları ile Düzenli spor yapma arasındaki inceleme sonuçlarına göre anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Literatürde çalışmamızı destekleyen çalışmalar vardır. Hazar (2019) çalışmasında araştırma bulgularında, katılımcıların aktif olarak spor yapıp yapmama değişkenine ait Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinden almış oldukları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit etmiştir. Akdoğan (2017) çalışmasında örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum ölçeği puanlarının düzenli egzersiz yapma değişkenine göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Karataş (2019) çalışması da çalışmamızla paralellik göstermiş ve incelediğimizde, düzenli spor yapma değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutum ortalama puanlarının, üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu ve gruplar arasında istatistiksel olarak da anlamlılık farklılıklar olduğunu belirlenmiştir. Aynı şekilde Chung ve Philips (2002) in yapmış oldukları çalışmada da düzenli olarak sportif faaliyetlere katılan lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ait tutumları arasında anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Tüm bu sonuçlara göre düzenli spor faaliyetlere katılan lise öğrencilerinin aynı şekilde beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları da pozitif yönde olduğu sonucunu görüyoruz.

Lise öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumları ile bireyin spor yapma sıklığına göre inceleme sonuçlarına göre anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Bonferroni testi yapılmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın arada spor yapanlar lehine hiç spor yapmayanlarla; sık sık spor yapanlar lehine hiç spor yapmayanlarla ve sık sık yapanlar lehine hiç arada spor yapanlar

arasında gerçekleştiği belirlenmiştir. Akandere ve ark (2010) alışmalarında araştırmaya katılan deneklerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılmasında boş zamanlarda spor veya egzersiz yapma değişkeni bakımından farklılık gösterdiği grlmüştur. Spor her zaman yapanların puanı ara sıra, nadiren yapanlar; ara sıra yapanların puanları hiç yapmayanların puanlarından ve nadiren yapanların puanları hiç yapmayanların puanlarından yüksek bulunmuştur. Lise ğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumları ile bireyin lisanslı sporcu olma durumuna göre inceleme sonuçlarına göre anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Literatürde çalışmamızı destekleyen çalışmalar vardır. Hazar (2019) alışmasında katılımcıların sporcu lisansına sahip olup olmama değişkenine ait Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum leğinden almış oldukları toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kangalgil ve ark (2006) alışmalarında, sporcu lisansı olan öğrencilerin tutum puanlarının ise sporcu lisansı olmayanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlar.

Lise ğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumları ile bireyin spor geçmişi değişkenine göre inceleme sonuçlarına göre anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Bonferroni testi yapılmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın 0-2 yıl spor yapanlar lehine spor yapmayanlarla; 2-4 yıl spor yapanlar lehine spor yapmayanlarla; 4-6 yıl spor yapanlar lehine spor yapmayanlar arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bireyin aktif spor yapması ve spor geçmişi bireyin beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu tutum geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Lise ğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumları ile ailede spor yapan olma durumuna göre inceleme sonuçlarına göre anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Literatürde çalışmamızı destekleyen çalışmalar vardır. etin (2007) alışmasında, ailede spor yapanın olmasına göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları incelendiğinde; ortaöğretim ğrencilerinin ailesinde spor yapanın olup olmamasına göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir. zkan (2011) alışmasında ailesinde spor yapan öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türüne göre tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Aile ocuğun sosyalleşmesi ve spora karşı olumlu tutum geliştirmesinde ve bu tutumun derecesini belirlemesinin etki etmektedir. (Larson, 1970). McPherson ve ark. (1986) ailede spora karşı olumlu tutum geliştirme, nesiller arasında spora ilgiyi arttırdığını belirtmişlerdir. Bulgu ve Akcan (2003) araştırma sonuçlarına göre; farklı sosyo-kültürel kesimden çocukların serbest zamanlarında spora katılmalarında ailede spor yapan birinin bulunması önemli bir etken olduğu görülmüş ve ailede spor yapanın varlığı ile spora katılım arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Bu sonuçlara göre aile üyelerinden birinin beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılması öğrencilerin beden eğitimi ve spor aktivitelerine karşı olumlu tutum geliştirmelerine katkı sunacaktır.

KAYNAKLAR

- Akandere, M., Özyalvaç, N. T. ve Duman, S. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi(Konya anadolu lisesi örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 24, 1-10.
- Akdoğan, B. (2016). Lise öğrencilerinin ve ebeveynlerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları.Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi.İstanbul.
- Altay , F., Özdemir, Z. (2006). Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim 1. kademesinde öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması.9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi. 15 (25), 591-593.
- Aras, G. (2019). Farklı lise türlerinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki.Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.Sakarya.
- Bulgu, N. & Akcan F. (2003). Spor aktivitelerine aktif katılım: 15–19 yaş grubundaki öğrenciler üzerine bir çalışma, I. Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu. Ankara: 21–22 Mayıs
- Çetin M.(2007). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (Kırşehir İl Örneği).Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.Ankara
- Gary, E. B., David, A. B. (1991). Children's Attitudes Towards Activity and Perceptions of Physical Education. *Health Education Research*, Vol. 6, No. 4, 465-478.
- Güllü, M. ve Korucu, G. (2005).İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitim derslerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. Bursa: 10–11 Haziran, 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu.
- Güllü, M., & Güçlü, M. (2009).Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 138-151.
- Gürbüz, A. (2011). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi(Muğla il örneği). Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi. Muğla.
- Hazar, G. (2019). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını etkileyen faktörlerin araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Konya.
- .Kangalgil M, Hünük D, Demirhan G, 2006. İlköğretim Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi-Hacettepe J. of Sport Sciences*. 17(2), 48-57.
- Karasar, N. (2015). Bilimsel araştırma yöntemleri (28. basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karataş, M. (2019).Ortaöğretim 9.sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (istanbul ili örneği).Yüksek Lisans Tezi, Bartın üniversitesi. Bartın.
- Kazanoğlu, İ. (2019). Lise öğrencilerinin spora yönelik tutumları ve özyeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi. Erzurum.

- Larson, C. A. (1970). Curriculum foundation and standarts forphysic aleducation. New Jersey: EnglewoodCliffs.
- Mcperson, B. D.,Curtis, J. E. andLoy, J. W. (1986). TheSocial Significance Of Sport, Human Kinetics Publisher, Champaign.
- Min-Hau, C., & Phillips, D. A. (2002).The relationship between attitude toward physical education and leisure time exercise in high school students. Physical Educator, 59(3), 126.
- Oktaş, A. (2019). Lise öğrencilerinde beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ile akademik öz yeterlik ilişkisi.Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi. Sakarya.
- Özkan, R. (2011). Genel lise ve imam hatip lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması.Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara.
- Saridede, Ü. (2019). İlköğretim Öğretmenlerinin Örgütsel Sessizlik Düzeylerinin İncelenmesi. Teorik Eğitim Bilimleri Dergisi/Kuramsal Eğitimbilim Dergisi , 12 (3).
- Sivrikaya, Ö. ve Kılıçık, M. (2018). Farklı illerdeki ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının ölçülmesi.Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 9(3), 162-173.
- Subramaniam, P. R., & Silverman, S. (2007). Middle school students' attitudes toward physical education. Teaching and teacher education, 23(5), 602-611.
- Südaş, İ., & Mutluer, M. (2008). Ekonomik Etkileri Açısından Türkiye'nin Turizm Merkezlerine Yönelik Avrupalı Göçleri. Ege Coğrafya Dergisi, 17(1-2), 51-59.
- Türk Dil Kurumu. (2018). Erişim tarihi: 10.04.2018,http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ad1c21864eb01.95838793
- Wersch AV, Trew K, Turner I. (1992) Post-primary school pupils interests in physical education, age and gender differences. British Journal of Educational Psychology, 62: 56-72.
- Yıldız, E. (2018). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının incelenmesi (Bala ilçesi örneği). Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.